

Kirkon kansainvälisen työn verkostopäivät 9.-11.10.2024

Oulussa

Työpajayhteenvedot

Kotoutuminen sakkaa, missä vika? Koonti Aila Ylinärä

Kotoutumisen haasteet Mitä kirkko voisi tehdä? Yhdessä elämisen haasteet. Keskustelussa mukana rikosylikomisario Konsta Korhonen, Rikostarkastaja, Oulun poliisi; opiskelija Sa Myer Oo, vuoden pakolainen, kansainvälisen työn pastori Árpád Kovács, Oulun Tuomiokirkkoseurakunta. Keskustelua johdattelee asiantuntija Ulla Siirto, Kirkkohallitus.

- Suomessa jokaisella on yhdenvertainen oikeus turvallisuuteen. Yhteiskunta pyrkii turvaamaan hyvät väestösuhteet siten, että kaikki henkilöt voivat kokea luottamusta, tasapuolisuutta ja turvallisuutta tarjoamalla kotoutumispalveluja.
- Yhteiskunnan järjestelmässä on byrokraattisia pullonkauloja, jotka hankaloittavat kotoutumista henkilökohtaisen elämän tilanteen muuttuessa, esim. henkilö joutuu lapsen syntymän vuoksi keskeyttämään opintonsa ja hän palautuu maahanmuuttajan asemaan.
- Henkilön lyhyt oleskelulupa voi saada aikaan tietoisien valinnan olla kotoutumatta.
- Yhteistyökumppaneista annetaan kannustava ja rehellinen kuva, mutta realistinen.
- Kotoutumista tukee suomalaiseseen kulttuuriin tutustuminen ja sisälle pääseminen.

Mitä seurakunta voisi tehdä?

- Kirkon tulee olla tasapuolinen kaikkia ihmisiä kohtaan
- yhteistyö eri toimijoiden kanssa tärkeää, esim. koulut, poliisi, järjestöt ja yhdistykset
- järjestää keskustelutilaisuuksia eri kulttuureista ja uskonnoista
- tilojen tarjoaminen: yhdessä olemista, kahvi/ruoka, yhdessä tekemistä
- järjestää tavallisia ja normaaleja juttuja, esim. lastenleiri
- tarjota erilaisia mahdollisuuksia löytää turvallinen aikuinen:
 - luottamuksellisen suhteen rakentaminen
 - oman identiteetin uudelleen rakentaminen
- maahanmuuttajalle on tärkeää kokemus omasta arvokkuudesta -> sanoittaminen "Olet arvokas, olet rakastettu."

Huomioitavia asioita

- positiiviset asenteet molemmin puolin
- ei yleistyksiä, esim. maahanmuuttajat ovat yhteisöllisiä, koska jokainen on yksilö ja jokaisella on oma kotoutumispolku
- jos et tiedä, älä luule vaan kysy
- miten tarjotaan hellää, mutta lujaa rakkautta?
- eri tahojen, esim. yliopisto tekemiä tutkimuksia tulisi ottaa huomioon

Mitä jokainen voi tehdä omalla paikallaan

- hymy
- osoita mielenkiintoa ja arvostusta
- kohtaaminen on avointa ja tasa-arvoista
- jokainen kohtaaminen on tärkeä

Lähimmäiset Venäjällä, koonti Mika Katajamäki

Kokemuksia ja yhteyksiä ystävyysseurakunnista. Mukana viestintäsihteeri Kristiina Paananen ja lähetysjohtaja Jukka Paananen, toiminnanjohtaja Antero Rasilainen sekä asiantuntijat Riikka Porkola ja Ari Ojell Kirkkohallituksesta.

Yleistä

- Ukrainan sota on vaikeuttanut yhteyksiä Inkerin kirkon seurakuntiin Venäjällä.
- Suomen ev.lut.kirkon tuki on lakannut, koska tuen maksamiselle ei nähdä laillisia mahdollisuuksia
- ilmapiiri venäläisiä kohtaan muuttunut, vanha viholliskuva palannut

Kaksi Venäjää

- on kaksi venäjää, virallinen ja epävirallinen
- valtio virastoinen on vihollinen omille kansalaisillekin: pompotusta, byrokratiaa, lahjontaa, vallankäyttöä
- tämä korostuu ulkomaalaisille: vaikka paperit ovat kunnossa ja leimat kohdillaan, silti välillä tahallista hidastelua ja kiusantekoa
- välillä pakko laittaa kova kova vasten, suuttua ja vaatia, joskus etsiä ylempi virkamies käskemään
- epävirallinen Venäjä on muuta: vieraanvarainen(kirjaimellisesti), lämmin ja avulias, ystävä
- tämä saa jaksamaan ja jatkamaan yhteistyötä

Inkerin kirkon tilanne

- taloudellinen hätä, työntekijät eivät ole saaneet palkkojaan kuukausiin, silti työtä tehdään
- pitää tehdä normityötä elääkseen, kirkon työtä tehdään sydämellä
- seurakunnissa on sodasta kärsiviä molemmin puolin rintamaa, korostuu tämän sodan mielettömyys
- Suomesta käsin kovin vaikea ymmärtää kirkon ahdinkoa

Mitä voimme tehdä?

- ei vahvisteta viholliskuvaa
- emme tiedä tulevasta, mutta olemme naapureita Venäjän kanssa ja tulemme sitä olemaan
- on löydettävä tapa elää yhdessä
- lopulta on annettava anteeksi, mutta sen aika ei ole nyt

-ystäviä seurakunnissa ei saa unohtaa: yhteydenpito, rukous, vierailut Viron kautta vielä mahdollisia
-lähimmäinen on lähimmäinen, aina

c) Lähetystyö rakenteissa ja käytännössä, vähenevät resurssit ja osaaminen, koonti Arja Heikkinen

Mikä on muuttunut, missä olemme nyt ja miltä tulevaisuus näyttää? Uskallammeko unelmoida? Mitä osaamista tarvitsemme jatkossa? Yhdessä pohtimassa ja työstämässä TT, lehtori Heidi Zitting, Diak ja asiantuntija Vesa Häkkinen, Kirkon lähetystyön keskus

Käytiin keskustelua ryhmässä: ennen, nyt ja tulevaisuudessa

- työtehtävät vaihtelevat runsaasti seurakuntien koon mukaan, mutta pääasiassa varainhankintaa, rippikoulutunteja, lähetyskasvatusta mm. Kauneimmat joululaulut tilaisuuksissa.
- lähetysseurakuntien määrä vähentynyt hurjasti viimeisen 20 vuoden aikana, nimikkeitä 19, joiden alta löytyy lähetysseurakuntien tehtävät => työ pirstaloitunutta
- yksityisyrittäjä / joka paikan höylä /luottopakki (työ monissa seurakunnissa yksinäistä)
- monissa seurakunnissa lähetystyö on ns. välttämätön paha, joka jollekin "nakataan", jopa 3 % työajasta kirjataan lähetystyölle
- tilojen puute – missä olisi valmiit tilat, tai jokin tilaisuus, johon voisi mennä mukaan
- miten tavoittaa nuoret/ nuoret aikuiset
- lähetyspiirien osallistujat iäkkäitä, mistä uusia?
- Oulussa uusittu/muutettu kaikki nimikkeet vuoden alusta samoiksi
- Jyväskylässä on tehty hyvin tehtävänkuvaukset ja siellä panostetaan lähetystyöhön, työntekijöitä on paljon
- tiimi on tärkeä tuki
- alueiden ja rakenteiden erilaisuus näkyy myös lähetystyössä
- Miten tulla tutuksi ihmiselle ja olla ihminen ihmiselle? Kohtaamispaikat?
- "Kaikkien pitäisi totella johtajaa ja johtajan pitäisi sanoa, että kaikkien pitää tehdä lähetystyötä!"

Mielikuvat – viestinnällinen näkökulma, koonti Outi Pohjanen

Miten kerron lähetyksestä, kansainvälisyydestä ja monikulttuurisuudesta, viestintäjohtaja Harriet Urponen, Oulun seurakuntayhtymä ja johtaja Jaakko Heinimäki, Merimieskirkko Benelux-maat

Keskustelimme lähetystyön herättämistä mielikuvista.

- Lähetystyö-termin ongelmallisuus

- ongelmallisena pitäminen tuntuu ikävältä niistä, jota tietävät, mitä työ on ja mitä se vaikuttaa
- mutta jos termi loitontaa tai herättää torjumista, sen ongelmallisuus on otettava vakavasti

- vanhentuneet mielikuvat johtavat väärin johtopäätöksiin
- jos olisimme kaupallinen yritys, tämä ongelma olisi jo ratkaistu
- ongelmallisuuden todisteena yritykset kiertää ongelmaa, esim. jättämällä lähetystyö-sana pois, ja kertomalla, että tuotto menee, vaikka kambodšalaisen lapsen koulunkäynnin tukemiseen

-Tuotiin esille lähetystyöntekijöiden eksotisointi ja sankarimyytti. Ei vastaa nykyaikaista kuvaa lähetystyöntekijästä maailmalla.

-Todettiin, että lähetysjärjestöt tarjoavat paljon tietoa työn vaikuttavuudesta. Suurin osa siitä on linkkien takana, joten hakukoneet eivät nosta niitä esiin. Paikallistasolla täytyy tehdä tietoista työtä tiedon suodattamiseksi ja muokkaamiseksi (tiivistämiseksi) sellaiseen muotoon, että nykyihminen voi uudistaa mielikuviaan lähetyksestä ja saada ajankohtaista tietoa sen vaikuttavuudesta.

-Vanha lähetysukupolvi väistymässä. Nykynuoria ei ehkä kiinnosta kutsu tulla kutomaan villasukkia ja leipomaan pullaa. Mutta he ovat tietoisia maailman resurssien epätasaisesta ja epäoikeudenmukaisesta jakautumisesta ja haluavat olla vaikuttajia näissä kysymyksissä. Tilanne voi vaatia kokonaan uudelleen aloittamista ja siihen on lupa ja oikeus. Nuoret tietävät itse ne tavat, joihin he haluavat työssä sitoutua.

e) Seurakunnat ja kristilliset järjestöt kotoutumisen tukena, koonti Pirita Bucht

EU-rahoilla kotoutettu turvapaikanhakijoita sekä Kirkkohallituksen että Merimieskirkon hankkeissa. Yhteisölähtöinen kotoutuminen -hanke, hanketyöntekijä Henriikka Saine + hankeseurakunnat Kajaanista ja Jyväskylältä jakavat kokemuksiaan

Yhteisölähtöinen kotoutuminen -hanke
Amif-rahoitus

Päätoteuttaja SPR:n keskustoimisto, SPR:n aluetoimistot, Kirkkohallitus, Humak.
Kirkkohallituksen kautta ne seurakunnat, joiden alueella hanke toteutuu.

Hankeraha menee työntekijän palkkaan, pikkuisen "vapaata rahaa" käytetään mm. matkakuluihin,

- Tehdään näkyväksi, mitä jo on tai mitä syntyy

Paikallisen työn tekee SPR yhteistyössä alueen seurakuntien kanssa

Jyväskylän seurakunta:

Asemanpysäkin toimintaa 4 päivänä kv Kahvilatoiminta, jossa:

- Kielikerho

- SPR:n kieliohjaaja
- SPR:n kautta paljon vapaaehtoisia
- Kahvilavapaaehtoiset
- Suomen kielen opinnot

Aiempien hankerahoituksen haasteena: rahoitukset vaihtui, työntekijät vaihtuu,

- Paljon hyvää syntynyt
- Naisten päivä

Kajaanin seurakunta:

Lähtökohtana, mitä voitaisiin tehdä yhdessä (SPR, srk) ukrainalaisten hyväksi -> kaikille maahanmuuttajille

- Monikulttuurinen joulujuhla: ei tunnustuksellinen
- Ulkoilutapahtuma
- Tapahtumia useamman kerran vuodessa
- Tavoitteena, että nykyiset osallistujat tekevät jatkossa itse tapahtumia

Merimieskirkko

Euroopan solidaarisuus joukot, erasmushanke

Merimieskirkko antaa työntekijäpanoksen

- täysrahoitteinen hanke: työntekijät, nuorille asunto, päivä- ja ruokaraha
- nuorten mentorointi
- suunnattu turvapaikanhakijanuorille, jotka hakevat paikallisvapaaehtoiseksi
- Hakijalla oltava englannin kielen taito
- Sopimus 12 kk, 30 tuntia/ vko.
- 4 nuorta/ vuosi, hanke 2024–2026, eka hanke oli 2021–2023 (10 nuoresta 9 sai turvapaikan)
- Opetellaan työelämätaitoja
- Työn lisäksi uusia kokemuksia, elämyksiä-> koetaan suomalaisuuteen liittyviä asioita
- Lisäksi suomenkielisiä vapaaehtoisia
- Kumppaneita: migri, satamat, srk, koulut, verkostot tärkeitä
- "Every day is happy day"

Mitä on opittu

- Verkostoituminen ulos päin mutta myös sisällä
- Kielen ja kulttuurin opettaminen
- Koko maailmaa ei voi pelastaa, mutta yhden ihmisen maailman voi

Miltä hanketyö vaikuttaa srk:n näkökulmasta

- Hanke alkaa aina alusta, vaikka työtä tehdään seurakunnassa koko ajan
- Hankkeen raportointi ei palvele todellisuutta: hankkeessa pitäisi raportoida kiintiöpakolaiset, mutta kahvilassa ei kysytä taustoja
- Tunnustuksellisesti neutraali

Neuvo: Hankkeen pohjaaminen arjen työhön sopivaksi, ei mitään uutta työmuotoa.

f) Kirkon ulkosuomalaistyön siirtyminen merimieskirkolle, koonti Katja

Haipus

Kuka hoitaa seurakunnan poissaolevaa väestöä, kausityö, johtava pastori Jussi Laine Merimieskirkosta, asiantuntija Riikka Porkola Kirkkohallituksesta ja kausipappi Reino Leino.

Keskustelun keskiössä oli kirkkohallituksen ja Merimieskirkon yhteistyön tiivistyminen

- o turha byrokratia poistuu
- o samoin poistuu kaksinkertainen hallinto
- o ulkosuomalaistyö siirtyy Merimieskirkolle
(sopimustekstistä otteita: "Kirkkohallitus siirtää Suomen Merimieskirkko ry:lle Kirkkohallituksen ulkosuomalaistyön yksikön hoitamat operatiiviset tehtävät. Näitä tehtäviä ovat kirkon ulkosuomalaistyön operatiivinen johtaminen ja tehtävien koordinointi maailmalla sekä työhön liittyvä vaikuttamistoiminta ja viestintä kotimaassa.")
- o siirtyneitä tehtäviä mm. kausityö Espanjassa, Costa Bancalla ja Itäisellä Välimerellä, Aurinkorannikon ulkosuomalaistyö
- o siirtymässä: Viron ulkosuomalaistyö, Saksan ulkosuomalaispappi Hampurin merimieskirkon alaisuuteen

Tulevaisuuden näkymiä

- o Verkoston rakentaminen
- o Merimieskirkon sosiaali- ja merenkulkijatyön osaaminen koko kirkollisen ulkosuomalaistyön verkoston käyttöön.
- o Liikkuva työ, matkapappeus
- o Ulkosuomalaisuuden muutokset, uusien sukupolvien myötä
- o Vapaaehtoisen vastuunkantamisen monimuotoisuus

Terveiset seurakunnille ja omat ajatukset:

- o Merimieskirkko huolehtii meidän seurakuntalaisistamme, kun he ovat ulkomailla. Osa heistä ei käy Suomessa kirkossa lainkaan, mutta ulkomailla asuessaan yhteisön merkitys yksilölle lisääntyy. Saattavat olla hyvinkin aktiivisia seurakuntalaisia ja

tehdä paljon vapaaehtoistoimintaa. Omalla kielellä keskusteleminen on helpompaa vaikeuksien ja kriisien kohdatessa.

- Miten tavoittaisimme nämä ihmiset, kun he tulevat paluumuuttajina Suomeen. Saisimme heidät edes jollakin tavoin kokemaan samaa yhteistöllisyyttä täällä Suomessa kuin ulkomailla. Olemmeko kutsuva ja vieraanvarainen kirkko.
- Ottakaa vastaan paluumuuttajina saapuvat ja muistakaa, että heidän mukanaan saattaa tulla puoliso ja lapsia.

g) Lähetysten dekolonisaatio – miten olla kasvavien kirkkojen

kumppaneina, koonti Minna Sorvala

Oululaisten kokemuksia suorista yhteyksistä kumppanuuskirkkoon, Teams ja muut sähköiset välineet rakentamassa yhteyttä kumppanuuskirkosta seurakunnan arkeen, matkustaminen mahdollisuutena, asiantuntija Vesa Häkkinen Kirkkohallituksesta, saamelaistyön sihteeri Erva Niittyvuopio Oulun hiippakunnasta ja lähetystyön koordinaattori Ulla Mäkinen Oulunsalon seurakunnasta.

Saamelaistyön sihteeri Erva Niittyvuopio Oulun hiippakunnasta kertoi saamelaisten yhteistyöstä muiden alkuperäiskansojen kanssa, erityisesti Tansanian masaiden kanssa.

Masaiden kanssa on ollut usean vuoden ajan yhteyksiä. Piispa Mameo on vierailut saamelaisten luona ja saamelaiset puolestaan piispan hiippakunnassa Morogoron alueella.

Yhteyksiä on myös Kambodzaan Ratanakirin alueelle.

Alkuperäiskansana saamelaiset jakavat samat kysymykset muiden alkuperäiskansojen kanssa.

Maasaiden kanssa yhdistäviä tekijöitä löytyy mm. elämäntavassa ja ruokakulttuurissa. Myös samankaltaiset kipeät kokemukset menneisyydessä yhdistävät.

Yhteys on ollut molemminpuolista jakamista ja rohkaisua. Esim. saamelaiset ovat kertoneet prosesseista oman kielen ottamisesta käyttöön kirkoissa, koulutuksen kehittämisestä sekä saamelaiskäräjistä ja päätöksenteosta.

Vierailuilla masai-kansan luona on ollut mukana myös nuoria, jotka ovat saaneet jakaa kokemuksiaan samanikäisten kanssa.

Lähetys- ja kansainvälisen työn ohjaaja, lähetystyön koordinaattori Ulla Mäkinen kertoi, millaisia kokemuksia oululaisilla on ollut kansainvälisistä vieraista ja vierailujen järjestämisestä. Lähetys- ja kansainvälisentyön ohjaaja Paula Rosbacka kertoi oululaisten toteuttamista vierailuista eri maihin.

Vierailut voivat rikastuttaa meitä, kun uskaltaudumme kysymään, tutustumaan ja kohtaamaan.

Paras oppi on ollut radikaali tasavertaisuus.

Tärkeää on mahdollisuus kohtaamiseen, ihmiseltä ihmiselle; elämän, kokemusten ja uskon jakaminen ja meitä yhdistävien asioiden löytäminen.